

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
78 НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ АКАДЕМІЇ**

Одеса 2018

Наукове видання

Збірник тез доповідей 78 наукової конференції викладачів академії
23 – 27 квітня 2018 р.

Матеріали, занесені до збірника, друкуються за авторськими оригіналами.
За достовірність інформації відповідає автор публікації.

Рекомендовано до друку та розповсюдження в мережі Internet Вченою радою
Одеської національної академії харчових технологій,
протокол № 12 від 24.04.2018 р.

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України,
Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки,
д-ра техн. наук, професора Б.В. Єгорова

Укладач Т.Л. Дьяченко

Редакційна колегія

Голова Єгоров Б.В., д.т.н., професор

Заступник голови Поварова Н.М., к.т.н., доцент

Члени колегії:

Амбарцумянц Р.В., д-р техн. наук, професор

Безусов А.Т., д-р техн. наук, професор

Бурдо О.Г., д.т.н., професор

Віннікова Л.Г., д-р техн. наук, професор

Волков В.Е., д.т.н., професор

Гапонюк О.І., д.т.н., професор

Жигунов Д.О., д.т.н., доцент

Іоргачова К.Г., д.т.н., професор

Капрельянц Л.В., д.т.н., професор

Коваленко О.О., д.т.н., ст.н.с.

Косой Б.В., д.т.н., професор

Крусір Г.В., д-р техн. наук, професор

Мардар М.Р., д.т.н., професор

Мілованов В.І., д-р техн. наук, професор

Осипова Л.А., д-р техн. наук, доцент

Павлов О.І., д.е.н., професор

Плотніков В.М., д-р техн. наук, доцент

Станкевич Г.М., д.т.н., професор,

Савенко І.І., д.е.н., професор,

Тележенко Л.М., д-р техн. наук, професор

Ткаченко Н.А., д.т.н., професор,

Ткаченко О.Б., д.т.н., професор

Хобін В.А., д.т.н., професор,

Хмельнюк М.Г., д.т.н., професор

Черно Н.К., д.т.н., професор

розрахунок показників для порівняння проводити в відносних величинах, темпу зростання, розрахованого ланцюговим способом і оцінювати через інтегрований показник як середньгеометричне значення часткових показників. Вихідні дані для розрахунку показників, що були обрані нами по кожному блоку, не потребують складності щодо їх отримання, адже всі дані є в обов'язкових статистичних та бухгалтерських звітах. Дослідження та апробація розрахунків здійснювалася за даними підприємств, які є або приватним акціонерним товариством, або публічним акціонерним товариством. Дані по таких підприємствах обов'язково оприлюднюються на офіційному сайті емітентів.

Так, для блоку «постачання» нами розглядаються такі показники, як коефіцієнт виконання договорів поставок м'яса, розмір кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги, сума матеріальних витрат та коефіцієнт випередження матеріальних витрат перед кредиторською заборгованістю за товари, роботи, послуги.

Для блоку «виробництво» обрано такі показники, які б характеризували ефективність використання всіх елементів виробничого процесу – основних фондів, оборотних коштів та персоналу: фондвіддача, коефіцієнт оборотності матеріальних ресурсів або оборотних коштів (ми зупинилися на матеріальних ресурсах) та продуктивність праці.

Для блоку «збут» обрано такі показники: частка надходження грошових коштів в загальній сумі реалізованої продукції, сума дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги (ефективність платіжної дисципліни), сума реалізованої продукції, коефіцієнт випередження реалізованої продукції перед дебіторською заборгованістю за товари, роботи, послуги.

ПЕРЕВАГИ ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО СЕГМЕНТУ РИНКУ ПРОДОВОЛЬЧИХ ТОВАРІВ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

**Мартинюк О.М., канд. екон. наук
Одеська національна академія харчових технологій**

Розвиток органічного виробництва є досить актуальним на сьогодні через низку явних екологічних, економічних та соціальних переваг, що притаманні цьому сектору агробізнесу. Органічне виробництво затребуване практикою життя, оскільки воно протидіє, по суті, своїм тенденціям нарощування екологічної небезпеки. З іншого боку, в Україні погіршується ситуація зі здоров'ям нації і «органіка» в цьому питанні може вирішити ту частину проблем, що пов'язані з якістю харчування. Третій позитив – чисто ринковий, українську чисту сільськогосподарську продукцію чекає світовий ринок. Отже, ці три плюси «за органіку» роблять проблему актуальною і своєчасною. Інтенсифікація сільського господарства, яка останнім часом відбувається в усьому світі, має негативний вплив не лише на навколишнє середовище, але і виснажує природні ресурси, без яких ведення агровиробництва неможливе. Тому органічне сільське господарство має екологічні переваги, які проявляються у тому, що воно має великий потенціал, щоб виправити попередньо перелічені негативні тенденції, а також скоротити в атмосферу вуглекислого газу, закису азоту й метану, які сприяють глобальному потеплінню [1].

За твердженням Продовольчої і Сільськогосподарської Організації ООН (FAO), яка багато років вивчала наслідки застосування органічних засобів та методів індустріального ведення сільського господарства, майбутнє аграрного розвитку в світі має будуватись виключно на органічних технологіях. Актуальність виробництва екологічно чистої продукції, за визначенням цієї Всесвітньої організації, стоїть на другому місці після ядерного роззброєння [2, с. 12]. Це означає, що для сучасних і майбутніх поколінь перспективною багатофункціональною агроекологічною моделлю, яка базується на сучасному менеджменті агроєкосистем, є органічне сільське господарство.

Органічним виробництвом займаються в 172 країнах світу 2,3 млн виробників, із яких в Азії – 40 %, Африці – 26 %, Латинській Америці – 17 %, Європі – 15 %, Північній Америці – 1 %, Океанії – 1 %. В основному, збільшення попиту пов'язане зі зростаючою тривогою з боку споживачів з приводу безпеки харчових продуктів, вироблених загальноприйнятими способами. У свою чергу, сільгоспвиробники усвідомили, що споживачі готові платити більш високу ціну за продукти, вирощені органічним способом [3].

Споживчий попит на органічну продукцію на сьогодні зосереджений, головним чином, в економічно розвинених країнах, оскільки така продукція, як правило, є дорожчою, ніж звичайна, зважаючи на вищу собівартість її виробництва та переробки, а також необхідність урахування у витратах виробництва таких параметрів як охорона навколишнього середовища, поліпшення умов утримання тварин і вживання заходів щодо розвитку сільських територій. За оцінками IFOAM, поточний обсяг світового споживчого ринку органічної продукції становить 60 млрд євро, що у 5 разів більше по рівняно з 1999 роком [4].

Особливістю ринку органічної продукції є постійний зріст попиту та збільшення ціни на 20-50 % на відміну від традиційного ринку. Для порівняння в Україні ринок органіки займає від 1 до 2 %. У розвинутих країнах ця цифра доходить до 13 %. Такі країни, як Голландія, у майбутньому планують бути повністю органічними. В Україні ринок маленький, дуже вузький, але він надзвичайно стрімко розвивається. У світі спостерігається досить сильне зростання інтересу до органічної продукції. Більшість країн зі складу ЄС надають дотації тим фермерам, які переходили на сертифіковане органічне виробництво. Вже 10 % населення світу споживає органічну продукцію, натомість в Україні такого населення, за різними джерелами, приблизно 1-2 %. Найбільший ринок органічних продуктів з товарообігом на суму 6,6 млрд. євро розташований у Німеччині, далі йдуть Франція (3,8 млрд. євро) та Велика Британія (1,9 млрд. євро) [5, с. 21].

В Україні є достатня кількість придатних для органічного агровиробництва земель. Тож не закріпитися на такому перспективному ринку було б для українських виробників стратегічною помилкою. Про те, що органічний сектор і в Україні розвивається багатообіцяючими темпами, свідчать дані його зростання. За підрахунками аналітиків ринку, за останні сім років органічний ринок в Україні зріс у 29 разів. Однак, залишаються фактори, що уповільнюють цей процес. Серед них – зниження купівельної спроможності населення, нерозвинена законодавча база та недостатня інформованість як споживачів, так і виробників органічної продукції щодо особливостей її вирощування і продажу.

Для функціонування світових ринків органічної продукції та розвитку органічного сільського господарства надзвичайно велику роль відіграє гарантійна система, що включає в себе певні стандарти, а також установи з інспекції та сертифікації. Ця система забезпечує відповідність органічним стандартам усього процесу аграрного виробництва та переробки сільськогосподарської сировини до рівня кінцевої продукції, включно з її упаковкою та маркуванням. В Україні у сьогоднішній день, на жаль, не розроблені власні національні стандарти, тому продукція сертифікується визнаними на міжнародному ринку стандартами. Проблеми та ризики розвитку підприємств з виробництва органічної продукції в Україні та світі стосуються обмежень або дефіциту власних фінансово-інвестиційних засобів; високої вартості послуг сертифікації; ризиків невизначеності погодних умов; невдалих маркетингових стратегій на внутрішньому споживчому ринку через наявність явищ грінвошингу та недовіру покупців щодо правдивості інформації про органічність; труднощі з формуванням великих партій органічної продукції на експорт.

Резюмуючи усе вищенаведене, зазначимо, що для динамічного та ефективного розвитку органічного виробництва в Україні необхідно: об'єднати зусилля всіх господарств, наукових та навчальних закладів, переробних та інших підприємств й установ, зацікавлених у виробництві та поширенні здорової, безпечної для споживання продукції; поширювати культуру вирощування та споживання органічної продукції, застосовуючи досвід високо розвинутих країн; сформувати необхідне інституціональне середовище; на державному рівні

прийняти відповідні підзаконні акти, що дозволять виробникам прозоро проходити процедуру органічної сертифікації не тільки за діючими міжнародними, але й за національними стандартами.

Література

1. Герасименко Ю.С. Особливості екологічно орієнтованого агробізнесу в Україні. // Екологічні, соціальні та економічні аспекти розвитку АПК на засадах раціонального ресурсовикористання : колективна монографія. За ред. П.В. Писаренка, Т.Ю. Чайки, О.О. Ласло. Видавництво «Сімїон», 2015. – 224 с.
2. Гармашов В.В., Фомічова О.В. До питання органічного сільськогосподарського виробництва в Україні // Вісн. аграр. науки. 2010. – № 7. – С.11-16.
3. Міжнародна Громадська Асоціація учасників біовиробництва «БІОЛан Україна»: [Веб-сайт], Київ, 2018. URL: [http:// www.biolan.org.ua/](http://www.biolan.org.ua/) (дата звернення: 15.03.2018).
4. Артиш В.І. Розвиток світового ринку органічної продукції // Економіка АПК. 2010. – № 3. – С. 113-116.

СЕКЦІЯ «УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ»

ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ХЛІБОПЕКАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

**Басюркіна Н.Й., д-р екон. наук, доцент
Одеська національна академія харчових технологій**

Частка витрат українців на харчування в структурі доходів у 2017 році дорівнювала 49 %, що разом з витратами на оплату комунальних послуг (39 %) є вище, ніж в 2013 році. Падіння рівня життя населення спричинило зниження його купівельної спроможності та спонукало економити, навіть на таких харчових продуктах, як хліб і хлібопродукти. У період 2000 – 2017 роки виробництво хліба та хлібобулочних виробів в Україні скоротилося з 2,5 млн тонн до 1,1 млн тонн, або у 2,2 рази, при зменшенні чисельності населення на 14 % [1]. Однак структура виробництва традиційного продукту не змінилась: на хліб пшеничний припадає 52 %, на хліб житній та хліб із пшеничного і житнього борошна – 33 %, на вироби булочні – 24 % всього виробництва [1]. Скоротилось споживання більш дорогих видів хлібобулочної продукції. Спостерігається ситуація, коли офіційна статистика не в змозі врахувати споживання хлібу і хлібобулочної продукції, виробленої в домогосподарствах населення, приватних маленьких пекарнях, в закладах громадського харчування тощо.

Більше 70 % хлібопекарських підприємств після 2013 р. зазнали збитків і припинили обслуговування власних фінансових зобов'язань, що викликало хвилювання у фінансовому секторі через те, що заставне майно – хлібопекарські потужності, є неліквідними.

В таких умовах виробники хлібу вимушені шукати шляхи подальшого зниження витрат, всебічної економії ресурсів, максимально раціонального управління запасами тощо. Тому особливістю інноваційного розвитку хлібопекарських підприємств України є саме скорочення невиробничих витрат на основі використання нових «заморожених» технологій.

На фоні падіння виробництва хліба і хлібобулочних виробів сегмент заморожених напівфабрикатів демонструє високі темпи приросту – до 70 % щорічно у 2013–2017 рр.

Перші технології виробництва замороженого хліба були розроблені в США, де набули широкого розповсюдження. Причому, якщо на вітчизняних теренах основними споживачами цього продукту є промислові покупці (громадське харчування, торгівля), то в США заморожений хліб охоче набувають і домогосподарства. У Європі заморожений хліб з'явився вперше у Франції більше 30 років тому. На Заході заморожений хліб сьогодні займає до 80-

СЕКЦІЯ «ЕКОНОМІКА ПРОМИСЛОВОСТІ»

ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ	
Кулаковська Т.А.	252
КЛАСТЕРИ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ РЕГІОНУ	
Самофатова В.А.	253
ФЕНОМЕН УКРАЇНИ ЯК РУРАЛЬНОЇ КРАЇНИ	
Павлов О.І.	254
СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ПИВОВАРНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	
Яблонська Н.В.	255
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВЕРТИКАЛЬНО ІНТЕГРОВАНИХ АГРОПРОМИСЛОВИХ ХОЛДИНГІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	
Дідух С.М.	256
ЕКСПОРТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВ КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	
Лобочька Л.Л., Фрум О.І.	258
ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПОКАЗНИКІВ ДЛЯ ОЦІНКИ РОЗВИТКУ М'ЯСОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ	
Магденко С.О.	260
ПЕРЕВАГИ ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО СЕГМЕНТУ РИНКУ ПРОДОВОЛЬЧИХ ТОВАРІВ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ	
Мартинюк О.М.	261

СЕКЦІЯ «УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ»

ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ХЛІБОПЕКАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	
Басюркіна Н.Й.	263
КЛІЄНТСЬКІ ПРИВІЛЕЇ В ПРОГРАМАХ ЛОЯЛЬНОСТІ	
Бровкіна Ю.О.	265
СПОЖИВЧІ ІННОВАЦІЇ, ОРІЄНТОВАНІ НА БРЕНД	
Вігуржинська С.Ю., Колесник В.І.	266
ПОТЕНЦІАЛ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ	
Карпінська Г.В.	267
СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ВПЛИВУ НА ДІЯЛЬНІСТЬ ХАРЧОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ	
Константинова Т.В.	269
ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПОРТІВ В КОНТЕКСТІ ПОТРЕБ ОЛІЙНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	
Горбаченко С.А.	271
ОЦІНКА ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ АГРОПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЕТАП ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ	
Кривоногова І.Г.	272
ТОРГІВЛЯ ОБ'ЄКТАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	
Крупіна С.В.	274
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ «SHARE ECONOMY»	
Свистун Т.В.	276
ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ РИЗИКІВ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ: МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ	
Шалений В.А.	277
ПРОБЛЕМИ ОХОРОНИ БІОСФЕРИ В УКРАЇНІ	
Немченко Г.В.	279

СЕКЦІЯ «МАРКЕТИНГ, ПІДПРИЄМИЦТВО І ТОРГІВЛЯ»

ЕВОЛЮЦІЯ ПОНЯТТЯ «ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА» В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ЗМІН	
Кордзя Н.Р., Сгоров Б.В.	280
КОНЦЕПЦІЯ ОБРАЗУ ПРОДУКЦІЇ В РЕКЛАМІ У ВІДПОВІДНОСТІ З СПОЖИВЧИМИ ПОТРЕБАМИ І ЗАПИТАМИ	
Мардар М.Р., Устенко І.А., Статєва М.С.	282
ДОСЛІДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СПОЖИВАЧІВ ВІНА	
Брайко М.Г., Голубьонкова О.О.	285
ДОСВІД ВИЖИВАННЯ ВИНОРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ В КРИЗОВИХ УМОВАХ НА ПРИКЛАДІ ПрАТ «ОДЕСАВИНПРОМ»	
Голодониюк О.М.	286